

Sygn. akt I C 526/20

## **2. WYROK**

### **W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 30 września 2020r.

Sąd Okręgowy w Rybniku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia del. Agata Pędracka

Protokolant: sekretarz sądowy Katarzyna Refus

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 30 września 2020r. w R.

sprawy z powództwa **L. M.**

przeciwko **I. B. (B.)**

o zapłatę i nakazanie złożenia oświadczenia o określonej treści

1. zobowiązuje pozwanego I. B. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) -M. z siedzibą w R. do zamieszczenia na jego koszt na pierwszej stronie wydawanego przez pozwanego dwutygodnika regionalnego Gazeta (...) oświadczenia o następującej treści:

„Wydawca czasopisma Gazeta (...) I. B. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) -M. z siedzibą w R. oświadcza, że fotografia ilustrująca artykuł „Sztuka bliżej ludzi dzięki FRU”, zamieszczona na pierwszej stronie dwutygodnika Gazeta (...) z dnia 5 września 2018 roku, numer 18 (271) została wykonana i użyta bez wiedzy i zgody przedstawionego na niej L. M. i jako taka narusza jego prawo do ochrony wizerunku. W związku z dokonaniem naruszeniem prawa wydawca Gazety (...) wyraża ubolewanie i przeprasza Pana L. M.”,

które zostanie opublikowane na koszt pozwanego w czarnej ramce o grubości nie większej niż 1 milimetr na białym polu, obejmującym nie mniej niż 1/3 okładki, czarną czcionką Times N. R. bez kursywy, rozmiaru nie mniejszego niż 14 punktów, w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku,

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 8.000,00 zł (osiem tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 października 2018 roku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną naruszeniem dóbr osobistych w postaci ochrony wizerunku i prawa do prywatności publikacją w związku z którą zobowiązano do zamieszczenia przeprosin, opisaną szczegółowo w punkcie 1 wyroku,

3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.537,00 zł (trzy tysiące pięćset trzydzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sędzia del. Agata Pędracka

Sygn. akt I C 526/20

## **UZASADNIENIE**

Powód L. M. pozwem, który wpłynął dnia 22 lipca 2019r. domagał się nakazania pozwanemu I. B. prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą (...) -M. z siedzibą w R. zamieszczenia na jego koszt, na pierwszej stronie

wydawanego przez pozwanego dwutygodnika regionalnego Gazeta (...) oświadczenia o następującej treści: „Wydawca czasopisma Gazeta (...) I. B. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) -M.

z siedzibą w R. oświadcza, że fotografia ilustrująca artykuł „Sztuka bliżej ludzi dzięki FRU”, zamieszczona na pierwszej stronie dwutygodnika Gazeta (...) z dnia 5 września 2018 roku, numer 18 (271) została wykonana i użyta bez wiedzy i zgody przedstawionego na niej L. M. i jako taka narusza jego prawo do ochrony wizerunku. W związku z dokonany naruszeniem prawa wydawca Gazety (...) wyraża ubolewanie i przeprasza Pana L. M.”, które zostanie opublikowane na koszt pozwanego w czarnej ramce o grubości nie większej niż 1 milimetr na białym polu, obejmującym nie mniej niż 1/3 okładki, czarną czcionką Times N. R. bez kursywy, rozmiaru nie mniejszego niż 14 punktów i nie większego niż 18 punktów, w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku.

Powód żądał także zasądzenia od pozwanego na jego rzecz 8 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 4 października 2018 r. do dnia zapłaty, z tytułu zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną naruszeniem dóbr osobistych w postaci ochrony wizerunku i prawa do prywatności publikacją poprzez opublikowanie w dwutygodniku Gazeta (...) (wydanie nr 18 271), serwisie internetowym gazetainformator.pl i portalu społecznościowym F. na stronie poświęconej wyżej wymienionemu dwutygodnikowi zdjęcia powoda bez jego wiedzy i zgody oraz zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i 17 zł tytułem opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że jego wizerunek przedstawiony na zdjęciu zamieszczonym w wydaniu dwutygodnika Gazeta (...) z 5 września 2018 r. nie jest korzystny, co więcej nigdy nie wyraził on zgody na wykonanie przedmiotowej fotografii, ani tym bardziej jakiegokolwiek jej wykorzystanie, w szczególności zaś nie wyraził zgody na umieszczenie fotografii zawierającej jego wizerunek na pierwszej stronie redagowanego i wydawanego przez pozwanego dwutygodnika.

Pozwany I. B. w odpowiedzi na pozew domagał się oddalenia powództwa w całości oraz obciążenia powoda kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany podał, że powód wyraził zgodę na wykonanie spornego zdjęcia przez fotoreporterkę portalu raciborz.com.pl oraz czasopisma Gazeta (...) J. S.. Dodał, że powód wyrażając zgodę na wykonanie fotografii, do której powód pozował i musiał się liczyć z możliwością upublicznienia w różnych mediach zrobionej fotografii.

### **Sąd ustalił następujący stan faktyczny:**

W dniu 1 września 2018 r. w R. na ul. (...) odbył się zorganizowany przez Stowarzyszenie (...) Festiwal (...) Ulicy (FRU). Wyznaczony obszar ulicy pełnił rolę sceny, który był ogólnie dostępny dla widzów-przechodniów i nie był oznaczony. Powód brał udział w niniejszym wydarzeniu kulturalnym i w jego trakcie podszedł do P. O., którego znał jako osobę zajmującą się fotografią, dał mu swój telefon komórkowy, by ten zrobił mu zdjęcie na prywatny użytek.

Obok P. O. stała J. S., która jest fotoreporterką portalu raciborz.com.pl oraz czasopisma Gazeta (...) i posiadała zawieszoną na szyi legitymację prasową, która zrobiła zdjęcie powodowi. Po zrobieniu zdjęcia nie pokazała go powodowi, a powód utrzymuje, że nawet nie zauważył momentu w którym fotoreporterka wykonała mu zdjęcie.

Na pierwszej stronie osiemnastego wydania dwutygodnika Gazeta (...) z 5 września 2018 r. został umieszczony artykuł o tytule „Sztuka bliżej ludzi dzięki FRU”, który został zilustrowany fotografią przedstawiającą powoda oraz aktorkę odgrywającą rolę rzeźby tzw. „żywej rzeźby”, którzy zbliżają się twarzami do siebie jakby zamierzali się pocałować, na co wskazuje ułożenie ich ust. Portret powoda, znajdujący się na pierwszym planie zajmuje połowę fotografii i jest umieszczony w centralnym miejscu strony.

Powód nie wyraził zgody na wykonanie zdjęcia przez J. S., ani na jego publikację, w ogóle nie miał świadomości, że zdjęcie zostanie opublikowane. Decyzję o opublikowaniu tego konkretnego zdjęcia podjął pozwany osobiście, jako redaktor naczelny i wydawca, gdyż zdjęcie ocenił jako zabawne i interesujące, dobrze oddające charakter festiwalu.

Wyboru zdjęcia dokonał spośród wielu zdjęć przedstawionych przez fotoreportera J. S. domniemując, że uzyskała zgody osób uwiecznionych na zdjęciach na publikację.

O opublikowaniu swojego wizerunku powód dowiedział się od kolegi, który ironizując i żartując na ten temat pokazał mu gazetę. W związku z pojawieniem się jego podobizny na pierwszej stronie Gazety (...) doznał nieprzyjemnych odczuć, był oburzony i zły. Uważał, że zdjęcie jest zbyt frywolne żeby je publikować i poczuł się zawstydzony. Powód jest osobą prywatną. Miał trudne dzieciństwo, rodzice o niego nie dbali i nie okazywali mu uczuć. Przez cztery lata już jako dorosły uczęszczał na terapię, by móc prawidłowo funkcjonować w społeczeństwie i by łatwiej mógł sobie radzić z emocjami. Dzięki terapii zaczynał wierzyć w siebie i rozmawiać z ludźmi, stał się bardziej otwarty. Wybrał się na Festiwal (...) Ulicy, gdyż chciał wyjść do ludzi i poczuć się swobodnie. Gdy zobaczył swoje zdjęcie w gazecie poczuł się rozczarowany, znów zaczął się zamykać w sobie, odczuwał lęk płynący ze świadomości, że nie ma wpływu na to co dzieje się w jego życiu, że ktoś podobnie jak jego ojciec nie bierze pod uwagę jego uczuć. Publikację zdjęcia odebrał jako przemoc wobec siebie, poprzez nie liczenie się z jego potrzebami i uczuciami. Ponownie musiał rozpocząć terapię.

Powód pozostaje z żoną w separacji faktycznej, od 2017 r. nie mieszkają razem. Żona powoda zarzuca mu rozwiązłość i zdrady. Powód obawiał się, że żona może przedmiotowe zdjęcie wykorzystać przeciwko niemu w sprawie o rozwód. Od stycznia 2019 r. toczy się pomiędzy powodem a jego żoną sprawa o rozwód. Powód nie zna języka angielskiego i nie rozumie co znaczy określenie „festiwal offowy”.

Gazeta (...) jest bezpłatnym dwutygodnikiem docierającym do odbiorców w powiecie (...), (...) i kędzierzyńsko- (...). Istnieje od 2006 r. Jest dostępna nie tylko w formie papierowej, ale również w wersji elektronicznej, na stronie internetowej gazetainformator.pl oraz na portalu społecznościowym F.. W formie papierowej jest rozdawana w różnych punktach sprzedaży oraz m. in. w Urzędzie Miasta R.. Wydawcą, a zarazem redaktorem naczelnym Gazety (...) jest pozwany.

Pismem z 13 września 2018 r. powód wezwał pozwanego do usunięcia skutków naruszenia prawa oraz do zapłaty 8 000 zł w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego pisma. Pozwany odebrał powyższe pismo 19 września 2018 r., jednak nie usunął skutków naruszenia prawa oraz nie uiścił żądanej przez powoda kwoty.

dowód: kopia pierwszej strony „Gazety informator” z 5 września 2018 r. k. 7, pismo powoda do pozwanego z 13 września 2018 r. wraz z potwierdzeniem odbioru k. 8-11, wydruk ze strony internetowej gazetainformator.pl k. 12, zeznania świadka L. S. na rozprawie w dniu 29 stycznia 2020 r., częściowo zeznania świadka J. S. na rozprawie w dniu 29 stycznia 2020 r., częściowo zeznania świadka P. O. na rozprawie w dniu 29 stycznia 2020 r., zeznania świadka O. O. na rozprawie w dniu 29 stycznia 2020 r., zeznania świadka A. K. na rozprawie w dniu 29 stycznia 2020 r., zeznania powoda na rozprawie w dniu 29 stycznia 2020 r., częściowo zeznania pozwanego na rozprawie w dniu 29 stycznia 2020 r.

Przy ocenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Sąd kierował się zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w art. 233 § 1 k.p.c. Okoliczności publikacji wizerunku powoda oraz jej skutki Sąd ustalił w oparciu o zeznania stron i świadków: L. S., J. S., P. O., O. O. i A. K., które w ocenie Sądu w znacznej mierze przedstawiają rzeczywisty obraz okoliczności zdarzeń będących przedmiotem niniejszego postępowania. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadków: J. S. i P. O. w części dotyczącej wyrażenia zgodny przez powoda na publikację jego wizerunku, gdyż były one niewiarygodne i można przypuszczać, że zostały ustalone następczo, w oparciu o dotychczasowe orzecznictwo sądów co do interpretacji przepisów o prawie autorskim, po zgłoszeniu roszczeń przez powoda.

### **Sąd zważył, co następuje:**

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Przepis art. 23 k.c. definiuje dobra osobiste poprzez wskazanie otwartego katalogu desygnatów, pozostawiając doktrynie oraz orzecznictwu ściślejsze określenie charakteru tych dóbr oraz metody ich ochrony.

Do powstania roszczeń określonych w art. 24 § 1 k.c. niezbędne jest ustalenie dobra osobistego podlegającego ochronie, o którym mowa w art. 23 k.c., jego naruszenia i bezprawność działania sprawcy. Obowiązujące prawo nie chroni bowiem przed każdym, jakimkolwiek naruszeniem dóbr osobistych. Przepis art. 24 § 1 k.c. przewiduje ochronę prawną dla osób, których dobro osobiste zostało zagrożone lub naruszone cudzym działaniem, chyba że działanie to nie jest bezprawne. Z przepisu tego wynika, że aby uzyskać ochronę należy wykazać, że doszło do naruszenia lub zagrożenia konkretnego dobra osobistego. Jeżeli powód wykaze tę okoliczność, to wówczas pozwany może uwolnić się od odpowiedzialności, jeżeli udowodni, że jego działanie nie było bezprawne. W myśl art. 24 k.c. nie każde naruszenie dóbr osobistych stanowi podstawę do udzielenia cywilnoprawnej ochrony. Ochrona taka może być pokrzywdzonemu przyznana jedynie wówczas, gdy naruszenie dóbr osobistych ma charakter bezprawny. Pojęcie bezprawności oznacza ujemną ocenę zachowania się opartą na sprzeczności tego zachowania z szeroko pojętym porządkiem prawnym, a więc na sprzeczności z obowiązującymi przepisami ustawy bądź regułami wynikającymi z zasad współżycia społecznego. Zdaniem Sądu naruszenie dóbr osobistych w przedmiotowej sprawie miało charakter bezprawny, gdyż bezprawnym jest każde działanie naruszające dobro osobiste, jeżeli nie zachodzi żadna ze szczególnych okoliczności usprawiedliwiających takie działanie. Sąd uznał, iż w tej sprawie nie istnieją przesłanki wyłączające bezprawność.

Wizerunek człowieka jest zgodnie z art. 23 k.c. zaliczany do jego dóbr osobistych podlegających ochronie niezależnie od tego, czy wskutek posłużenia się nim w sposób bezprawny, a więc bez zgody zainteresowanego, przez osobę trzecią doszło do naruszenia innych dóbr osobistych powoda, jak cześć czy godność. Zakres ochrony wizerunku człowieka w sposób szczegółowy określa art. 81 ustawy z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U.2019.1231), który stanowi, że rozpowszechnianie wizerunku wymaga zgody osoby na nim przedstawionej, chyba że taka osoba otrzymała za to wynagrodzenie lub też pod warunkiem, że zdjęcie wykonano przy pełnieniu funkcji publicznych przez osobę powszechnie znaną albo że wizerunek danej osoby stanowi szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz czy impreza publiczna. Zebrany w tej sprawie materiał nie wykazał, aby powód należał do osób powszechnie znanych i by zdjęcie zostało wykonane oraz opublikowane w związku z pełnieniem przez powoda funkcji publicznej. Takie okoliczności nie były bowiem podnoszone przez żadną ze stron. Nadto wskazać należy, iż dla zastosowania art. 81 ust. 2 pkt 2 u.p.a.p.p. rozstrzygające znaczenie ma ustalenie w strukturze przedstawienia relacji między wizerunkiem osoby a pozostałymi elementami jego treści. Jeśli wizerunek osoby stanowi wyłącznie element akcydentalny lub akcesoryjny przedstawienia, czyli, że w razie jego usunięcia nie zmieniłby się przedmiot i charakter przedstawienia, to rozpowszechnianie nie wymaga zezwolenia. Podsumowując od zasady, zgodnie z którą rozpowszechnianie wizerunku wymaga zezwolenia osoby na nim przedstawionej istnieją wyjątki (art. 81 ustawy z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych), które nie zachodzą w niniejszej sprawie.

Zdaniem Sądu pozwany dopuścił się naruszenia prawa powoda do prywatności oraz do wizerunku, gdyż powód nie wyraził zgody na publikację swojego zdjęcia. Sąd nie podzielił stanowiska strony pozwanej, iż powód wyraził domniemaną zgodę. W ocenie Sądu udział w festiwalu offowym jako widz nie oznacza zgody na publikację wizerunku. Pozwany podnosił także, iż wejście na scenę oznacza zgodę na publikację, z czym także nie można się zgodzić. Zwrócić bowiem należy uwagę, iż scenę stanowił obszar ulicy, który był ogólnie dostępny dla widzów-przechodniów i nie był oznaczony, czyli nie była to scena w tradycyjnym znaczeniu tego słowa.

W doktrynie i orzecznictwie podkreśla się, że zgody na publikację wizerunku nie domniemywa się, nie może ona mieć charakteru ogólnego i abstrakcyjnego. Osoba udzielająca zgody musi mieć pełną świadomość nie tylko formy przedstawienia jej wizerunku, ale także miejsca i czasu publikacji, zestawienia z innymi. Choć ustawodawca nie wymaga zachowania szczególnej formy na udzielenie zgody, to jednak oświadczenie w tym zakresie musi mieć charakter niewątpliwego. Zezwolenie musi być wyrażone ze świadomością wynikających z niego konsekwencji i powinno odnosić się do skonkretyzowanych stanów faktycznych, a więc do sprecyzowanych sposobów i okoliczności wykorzystania wizerunku (chodzi tu zwłaszcza o oznaczenie osoby rozpowszechniającej wizerunek, o czas i miejsce jego udostępnienia, ewentualnie o towarzyszący komentarz, zestawienie z innymi wizerunkami itd.); zezwolenie nie może zatem mieć charakteru abstrakcyjnego (nie może dotyczyć wykorzystania wizerunku „w ogóle”) (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 29 października 2018 r. sygn. akt V ACa 829/17, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 3 października 2018 r. sygn. akt V ACa 655/17).

W procesie o ochronę dóbr osobistych pozwany ma obowiązek wykazać, że jego działanie nie było bezprawne, a w sprawie o ochronę wizerunku wykazać, iż uzyskał zgodę uprawnionego (poszkodowanego) na rozpowszechnianie jego wizerunku w oznaczonych warunkach. Pozwany miał obowiązek wykazać, że uzyskał zgodę uprawnionego na rozpowszechnianie jego wizerunku w oznaczonych warunkach, czego nie uczynił.

Zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Ochrona przewidziana w art. 24 k.c. nie może stanowić podstawy do nałożenia na sprawcę obowiązku spełnienia świadczenia niewspółmiernego do okoliczności naruszenia dobra osobistego. Oświadczenie o przeproszeniu w zaproponowanej przez stronę wersji podlega osądowi Sądu pod kątem jego celowości, z uwzględnieniem oceny czy jest ono dostateczne dla uzyskania przez poszkodowanego odpowiedniej satysfakcji. Sąd orzekający powinien mieć przy tym na uwadze zarówno skalę upowszechnienia wypowiedzi naruszającej dobra osobiste jak i dostępność dla osób, które dowiedziały się o niej oświadczenia mającego usuwać skutki naruszenia oraz adekwatność brzmienia oświadczenia do sposobu naruszenia dobra osobistego.

Uznając żądanie powoda dotyczące przeproszenia za słuszne Sąd nakazał pozwanemu złożenia oświadczenia o treści jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

Zdaniem Sądu roszczenie powoda o zapłatę zadośćuczynienia było zasadne w całości. Podstawą tego rozstrzygnięcia jest art. 24 § 1 w zw. z art. 448 k.c. Podnieść należy, iż funkcja kompensacyjna nie wyczerpuje celu, jaki można łączyć z art. 448 k.c. W odniesieniu do naruszeń dóbr osobistych przez publikację materiału prasowego zadośćuczynieniu pieniężnemu należy przypisać także funkcję prewencyjną. Dokonując oceny, jaka suma pieniężna powinna stanowić zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, Sąd wziął pod uwagę takie kryteria jak: rodzaj i stopień nasilenia ujemnych przeżyć powoda, rozmiar naruszenia, długotrwałość następstw zdarzenia oraz konsekwencje w życiu osobistym. Mając na uwadze całokształt okoliczności dotyczących krzywdy doznanej przez powoda, Sąd uznał, że żądana przez powoda kwota 8 000 zł, która jest zbliżona do dwukrotności średniego wynagrodzenia w gospodarce narodowej za 2019r., jest odpowiednią sumą stanowiącą należne zadośćuczynienie. Kwota ta przedstawia ekonomicznie odczuwalną wartość, a jednocześnie nie jest nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy.

Wobec uwzględnienia powództwa w stosunku do pozwanego pozwany jest stroną przegrywającą proces w rozumieniu art. 98 k.p.c. i to na nim spoczywa obowiązek poniesienia w całości kosztów procesu i zwrotu stronie powodowej poniesionych przez nią kosztów sądowych, które wyniosły 3 537 zł (1 000 zł opłata sądowa od pozwu, 2 537 koszty zastępstwa procesowego wraz z opłatą od pełnomocnictwa) wobec czego Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda powyższą kwotę.

Sędzia Agata Pędracka

Sygn. akt I C 526/20

## ZARZĄDZENIE

1) odnotować wpływ uzasadnienia, także w kontrolce uzasadnień z informacją, że Sędzia Referent w dniach od 15 do 27 października przebywała na urlopie wypoczynkowym;

2) doręczyć odpis wyroku z 30 września 2020 r. wraz z uzasadnieniem:

- pełnomocnikowi pozwanego - adw. K. K.;

3) przedłożyć akta po upływie 21 dni od wykonania lub z wpływem.

R., 28 października 2020 r. Sędzia: